

UUDISTUVA JA OSAAVA SUOMI 2021–2027 – EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMAN KÄYNNISTÄMINEN

Syksyllä 2018 käynnistynyt valmistelutyö on edistynyt vaiheeseen, jolloin **Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman** toimeenpano voidaan käynnistää. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) hallintoviranomaisena kiittää kaikkia maakuntien liittojen, ELY-keskusten, Ruokaviraston ja ministeriöiden asiantuntijoita yhteistyöstä pitkän valmisteluprosessin aikana.

Ohjelman toimeenpano käynnistetään marraskuussa 2021 kansallisella riskillä niissä toimenpiteissä, joissa epävirallisissa neuvotteluissa on Euroopan komission kanssa saavutettu yhteinen näkemys. Uudessa EURA 2021 -järjestelmässä hankehakuja voidaan valmistella ja käynnistää jo marraskuun aikana. Järjestelmän valmiusasteen etenemisestä tiedotetaan EURA 2021 -virastopäikäyttäjiä.

Ohjelma tuo monipuolisia mahdollisuuksia kehittää työllisyyttä ja elinkeinoja

Uusi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakausi 2021–2027 tuo merkittäviä resursseja toteuttaa Suomen pitkän aikavälin kasvun ja uudistumisen tavoitteita. Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelma on rakennettu mahdollistavaksi ja joustavaksi niin, että se toimii muuttuvissa tilanteissa ja antaa tilaa alueellisiin ja paikallisiin painotuksiin. Ohjelman päätavoitteena on uudistaa alueiden elinvoiman ja ihmisten hyvinvoinnin edellytyksiä aikana, jonka keskeisiä ajureita ovat ilmastonmuutos ja digitaalisuus.

Kolme rahastoa täydentävät toisiaan

Uuden ohjelman rahoitus tulee jatkossa kolmesta rahastosta, jotka täydentävät toisiaan.

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoista rahoitettavat toimet keskittyvät erityisesti pk-yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen, sekä elinkeinolähtöiseen tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoimintaan. TKI-toiminnan tavoitteena on elinkeinorakenteen uudistaminen ja monipuolistaminen, uudet tuotteet, palvelut ja niiden kaupallistaminen. Erityisen painoarvon saavat energiatehokkuuteen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, ilmastonmuutoksen torjuntaan, kiertotalouteen sekä digitaaliseen murrokseen liittyvä TKI-toiminta ja yritystoiminnan kehittäminen. Lisäksi EAKR tukee pk-yritysten investointeja tukevaa

liikenneinfrastruktuuria Itä- ja Pohjois-Suomessa. Ilmastotoimiin tulee kohdentua vähintään 35 prosenttia EAKR-toimista.

Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) varoista rahoitettavien toimien tähtäimessä on saada käyttöön koko Suomen työvoimapotentiaali ja edesauttaa työpaikkojen ja työvoiman kohtaamista. ESR+ -toimilla kehitetään mm. työllisyyttä, jatkuvaa oppimista ja osallisuutta tukevia palveluja. Tavoitteena on parantaa koulutuksen laatua ja tarjontaa, osaamisen ennakointia, sekä työelämän laatua. Rahastossa painotetaan aiempaa enemmän sosiaalista osallisuutta eli kaikkein heikommassa asemassa olevien työelämäedellytysten parantamista. Erityistä huomioita kiinnitetään myös sosiaalisten innovaatioiden synnyttämiseen ja juurruttamiseen. Tässä kohteeksi on valittu lastensuojelunuorten palveluiden kehittäminen. ESR+-toiminnassa uutena elementtinä on aineellinen apu, joka tarkoittaa tukea ruoan ja perushyödykkeiden ostoon. Aineellisen avun yhteydessä tarjotaan aina myös muuta apua, jolla pyritään henkilön kokonaistilanteen parantamiseen.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF) on uusi rahasto ja sen toimet kytkeytyvät alueiden hallittuun luopumiseen energiaturpeen käytöstä. JTF:n tuella luodaan uusia ja korvaavia työpaikkoja ja monipuolistetaan alueen elinkeinorakennetta. Lisäksi sillä voidaan tukea turvesoiden jälkikäyttöä ja ehkäistä ympäristölle aiheutuvia haittavaikutuksia. JTF ei ole tarkoitettu turveyrittäjien suoriin tukitoimiin. JTF-toimet perustuvat 14 alueella valmisteltaviin alueellisiin suunnitelmiin, jossa valittavat JTF-toimet perustellaan. Rahaston toimenpiteet käynnistyvät vuoden 2022 aikana.

Linkki ohjelma-asiakirjaan löytyy TEM:n sivuilta: [ohjelma-asiakirja](#).

Ohjelman virallista hyväksymistä odotetaan maaliskuussa 2022

Valtioneuvosto hyväksyi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman 21.10.2021 ja päätti sen toimittamisesta Euroopan komissiolle. Samalla työ- ja elinkeinoministeriö valtuutettiin viimeistelemään ohjelma Euroopan komission kanssa käytävien neuvottelujen pohjalta. Tämä tarkoittaa, että työ- ja elinkeinoministeriö voi tehdä tarkistuksia ohjelmaan, mikäli Euroopan komission kanssa käytävät neuvottelut sitä edellyttävät.

TEM toimitti jo keväällä sisällöllisesti hyvin pitkälti valtioneuvostossa 21.10. hyväksytyä ohjelmaa vastaavan version Euroopan komission epäviralliseen interservice consultation -menettelyyn. Siitä saadun epävirallisen palautteen perusteella ja edelleen alkusyksyn aikana Euroopan komission kanssa epävirallisia neuvotteluja käyden, TEM on hionut ohjelman tekstien ilmaisuja ja tuottanut erilaisia taustaselvityksiä. Ohjelmasisällöistä on voitu pääosin muodostaa yhteinen näkemys. Seuraavaksi hallintoviranomainen toimittaa Suomen ohjelman Euroopan komission viralliseen käsittelyyn sähköisen SFC-järjestelmän kautta. Euroopan komission antama virallinen palaute tulee todennäköisesti sisältämään korjausesityksiä Suomen ohjelmateksteihin, sillä osa Euroopan komission ohjelmanvalmistelua ja unionin budjettitekniikkaa koskevista linjauksista on vielä kesken.

Euroopan komission virallisen palautteen jälkeen, mikäli Suomi ei hyväksy kommentteja sellaisenaan, käynnistetään viralliset neuvottelut yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Tämän jälkeen jäsenmaa jättää korjatun ohjelman uudelleen SFC 2021 -tietojärjestelmässä, jonka jälkeen Euroopan komissio tekee hyväksymispäätöksen enintään noin kahden kuukauden kuluessa.

Päätös Suomen ohjelman hyväksymisestä on odotettavissa maaliskuussa 2022 (pois lukien JTF).

Toimeenpano voidaan käynnistää ohjelman toimintalinjoissa 1-2 sekä 4-5

Ohjelman toimeenpano käynnistyy marraskuussa 2021, jolloin hankehakujen avaaminen on mahdollista. Hakuja käynnistetään ensi vaiheessa niissä erityistavoitteissa, joiden osalta Euroopan komission epävirallinen myönteinen kanta on olemassa. Tässä vaiheessa ei voida vielä käynnistää hakuja Itä- ja Pohjois-Suomen pienimuotoisia tieliikenneinvestointeja koskevassa toimintalinjassa 3 ”Saavutettavampi Suomi”, kuten ei myöskään aineellisen avun hankkeita koskevassa toimintalinjassa 6 ”Eväitä elämään”, jonka kansallisen toimeenpanomallin viimeistely on vielä kesken.

Välittävänä toimieliminä toimiville maakuntien liitoille, ELY-keskuksille ja Ruokavirastolle jaetaan valtioneuvoston päätöksellä myöntämisvaltuudet alkuvuodesta 2022. Kunnes valtioneuvosto on tehnyt päätöksen varojen jakamisesta alueille, tulee kaikessa uuden ohjelmakauden hakuilmoitusten ja muiden materiaalien yhteydessä mainita seuraava ehdollisuus: ”Määrärahojen myöntämisen ehtona on, että valtioneuvosto tekee päätöksen varojen jakamisesta alueille”. Rahoituspäätöksiä on mahdollista tehdä EURA 2021 -tietojärjestelmässä huhtikuussa 2022.

Parempia tuloksia ja vaikuttavuutta, vähemmän byrokratiaa

Rahoituksen hakeminen ja hankkeiden hallinnointi hoidetaan kokonaan uuden digitaalisen EURA 2021-palvelujärjestelmän kautta. Järjestelmä ohjaa hakijaa ja viranomaista ottamaan huomioon hankehakemuksissa ja tuen maksamista koskevissa hakemuksissa sekä tuloksellisuuden raportoinnissa lainsäädännön ja hyvän hallinnon edellyttämät seikat. Digitaaliset prosessit keventävät hallinnollista taakkaa, parantavat oikeusvarmuutta ja mahdollistavat ohjelman tulosten luotettavan seurannan ja raportoinnin sekä kotimaassa että EU:lle.

Uudella ohjelmakaudella yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöä laajennetaan siten, että kaikissa hankkeissa käytetään niitä hankkeen kustannusten korvaamiseksi joko kokonaan tai osittain. Kustannusmallit yhdenmukaistavat hallinnollisia käytäntöjä ja tehostavat toimintaa. Ne mahdollistavat tuensaajien ja viranomaisten työn painopisteen kohdentumisen entistä enemmän laadukkaaseen valmisteluun tulosten ja vaikuttavuuden aikaansaamiseksi jälkikäteen tehtävän tosiasiallisten kustannusten yksityiskohtaisen tarkastelun sijaan.

Välittävät toimielimet ja hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukset

Hallintoviranomainen nimeää välittävät toimielimet, kun kunkin nimettävän viranomaisen valmius täyttää tehtävään asetetut vaatimukset on arvioitu riittäväksi hallinto- ja valvontajärjestelmän (HVJ) kuvauksen perusteella. Arviointiprosessi on käynnissä ja ensimmäiset versiot lähes kaikista HVJ-kuvauksista on vastaanotettu. Kuvauksia täsmennetään hallintoviranomaisen antaman palautteen perusteella ja seuraavat versiot toimitte-

taan porrastetusti, annetun ohjeistuksen mukaisesti, tammi-toukokuussa 2022. Kuvaukset viimeistellään vuoden 2022 aikana. Hallintoviranomainen ilmoittaa tarkemmasta aikataulusta viimeistään toisen palautekierroksen yhteydessä.

Välittäviksi toimielimiksi nimettävistä viranomaisista säädetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa koskevassa kansallisessa lainsäädännössä. Välittävän toimielimen on täytettävä sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset tehtävien hoitamista koskevat vaatimukset ja hoidettava sille annettuja hallintoviranomaisen tehtäviä hallintoviranomaisen lukuun ja sen vastuulla. Myöntämisvaltuuksien jako edellyttää, että hallintoviranomaisella on riittävä varmuus välittävän toimielimen hallinto- ja valvontajärjestelmän toiminnasta ja kehittämisestä.

Visuaalinen ilme on uudistunut, EU-asetuksen viestintäpykälissä muutoksia

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmalla on oma visuaalinen ilmeensä. PowerPoint-pohjat (suomi, ruotsi, englanti), asiakirjapohjat (asiakirjapohjat, kirjepohjat, opas-/julkaisupohjat – suomi, ruotsi, englanti) sekä kuvituskuvina käyttöön tulevat ikonit, samoin kuin visuaalisen ilmeen ohjeistustiedosto, löytyvät vanhojen rakennerahastot.fi-sivujen materiaalipankista. Ohjeistus, samoin kuin edellä mainitut pohjat ja ikonit löytyvät myös TEM:n mediapankki Emmistä: https://tem.emmi.fi/l/wNqPv_7RRn9L.

Ohjelmakaudella 2021–2027 käytetään EU:n lipputunnusta, jonka yhteydessä on oltava maininta ”Euroopan unionin osarahoittama”. Euroopan komission internetsivuilla voi ladata EU-lipputunnuksen muihin käyttötarkoituksiin kuin TEM:n tarjoamiin visuaalisiin pohjiin: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. EU:n lippusymbolin lisäksi EU:lta saatua tukea ei saa tuoda esiin muulla visuaalisella ilmeellä tai logolla eli esimerkiksi kansallista logoa ei voida enää käyttää.

Yleisasetuksen mukaan aikataulu suunnitelluille ehdotuspyynnöille (hakuajat) päivitetään vähintään kolme kertaa vuodessa, ja siinä esitetään kustakin suunnitellusta ehdotuspyynnöstä seuraavat alustavat tiedot:

- ehdotuspyynnön kattava maantieteellinen alue
- toimintapoliittinen tavoite tai erityistavoite
- tukikelpoisten hakijoiden tyypit
- ehdotuspyyntöä varten varatun tuen kokonaismäärä
- ehdotuspyynnön alkamis- ja päättymispäivä

Nämä tiedot julkaistaan www.rakennerahastot.fi verkkopalvelussa. Hakuilmoituksia koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021, ns. rahoituslaki)

38 §:ssä ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (867/2021, ns. rahoitusasetus) 27 §:n 1 momentissa.

Rakennerahastot.fi -verkkopalvelu uudistuu marraskuussa 2021. Valmistelussa ovat olleet mukana TEM:n edustajien lisäksi alueiden edustajat. Verkkopalvelu jatkuu samalla logiikalla kuin väistyvät nettisivut eli siihen sisältyy niin sanottu valtakunnallinen osio sekä neljän suuralueen osiot. Alueet päivittävät jatkossakin omia osioitaan itsenäisesti. Verkkopalvelun julkaisujärjestelmä vaihtuu, ja verkkopalvelun sisältöjen päivittäjille järjestetään kaksi saman sisältöistä koulutusta 3.11. ja 4.11.

Vanhaa ekstranetiä ei nettiuudistuksen jälkeen voi enää päivittää, kun verkkopalvelun domain siirtyy uusien sivujen käyttöön. Ekstranetin korvaava palvelu on kuitenkin tulossa lähiaikoina välittävien toimielinten käyttöön.

Sosiaalisen median kanavat (Facebook, YouTube, Twitter) säilyvät ennallaan. Näihin kaikkiin toivotaan aktiivista osallistumista ja uusia käyttäjiä.

<https://www.facebook.com/rakennerahastot>

<https://www.youtube.com/channel/UCoDwawPEqruUGd9gZ4mibbA>

<https://twitter.com/Rakennerahastot>

Rakennerahastojen viestintäverkoston kokoonpano päivitetään alkaneen kauden tekijöiden mukaiseksi. Viestintäverkostoon kuuluu edelleen ministeriöiden edustajat, neljän suuralueen edustajat (ELY-keskus ja maakunnan liitto – varsinainen ja varajäsen), Euroopan komission Suomen edustuston edustaja sekä sidosryhmien yhteistyökumppanien edustajia. Verkkopalvelulle ei tule erillistä valmisteluryhmää vaan sitä käsitellään viestintäverkoston puitteissa tai tarpeen mukaan pienemmissä asiantuntijakokoonpanoissa.

Euroopan komission viestintäverkostot jatkavat toimintaansa nimellä INFORM EU. Alueiden edustajat voivat jatkossakin osallistua kokouksiin ja muihin Euroopan komission järjestämiin tilaisuuksiin, kuten esimerkiksi webkoulutuksiin.

Valmistelu jatkuu

Tietojärjestelmää rakennetaan, ohjelmatekstejä hiotaan, valtakunnallisten teemojen suunnitelmia täsmennetään ja myöntämisvaltuuksien jakoa valmistellaan. Hallintoviranomainen järjestää loppuvuoden 2021 aikana ja ensi vuoden 2022 alussa useita uuden ohjelman toimeenpanon käynnistymistä tukevia koulutuksia. Välittävät toimielimet vastaavat uutta ohjelmakautta koskevan tiedon jakamisesta omalla toimialueellaan.

Vaikka uuden ohjelman toteutuksessa päästäänkin täyteen vauhtiin vasta kevään 2022 aikana, kannattaa ohjelman tarjoamiin mahdollisuuksiin tarttua hanakasti: hankehakujen huolellinen valmistelu, ohjelman tarjoamien mahdollisuuksien kartoittaminen ja tiedon levittäminen hanketoimijoille edesauttaa ohjelman vaikuttavaa ja tuloksellista toteutusta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Aluekehitysjohtaja

Johanna Osenius

Neuvotteleva virkamies

Tapani Kojonsaari

JAKELU Työ- ja elinkeinoministeriö: AKO, TTM, IYR
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Maakuntien liitot
ELY-keskukset
Ruokavirasto
Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 –ohjelman seurantakomitean jäsenet ja
varajäsenet sekä pysyvät asiantuntijat

TIEDOKSI Työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo
TEM/HEHA/Kirjanpito toiminto
TEM/Todentamisviranomaisen
VM/VVC/Tarkastusviranomaisen
Business Finland

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET
FINNISH GOVERNMENT

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/8737/2019

TEM; EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmakauden 2021 – 2027 -valmistelun käynnistäminen alueilla ja ministeriöissä (U

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/8737/2019-TEM-144

Käynnistämiskirje koskien Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Kojonsaari Tapani 911891748	2021-11-02T15:36:13	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK
Osenius Johanna 91189460F	2021-11-02T15:37:42	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

d7134dff78933e4cdee4b53ac42b7fbc49facea878aa8855de8873eb64a77feb